

PROCESVOORSTEL

Gecombineerd proces Missie, Visie en Koersbepaling

Regionale Samenwerking

Diederik Hommes
Manouska Molema
Dio Simmelink
5 januari 2021

Inhoudsopgave

1. De opdracht
2. Processtappen
3. Toelichting per stap
4. Inzet Montferland

De opdracht:

Opstellen Koersbepaling Montferland middels participatief proces.

In het procesvoorstel wordt weergegeven op welke wijze het proces kan worden doorlopen.

De koersbepaling voor de gemeente Montferland bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een uitgewerkte missie en visie, op basis van de pijlers Logistiek, Leven, Leisure en Landschap, conform de door de raad vastgestelde startnotitie Missie en Visie corporate story.
- Een uitgewerkte koersbepaling Regionale samenwerking, op basis van het door de raad genomen besluit, uitmondend in een advies.

De Koersbepaling geeft inzicht in de huidige situatie, ontwikkelingen en trends, ambitie en strategie op inhoudelijk gebied en de gewenste publieke en private samenwerkingsverbanden om dit te realiseren. In het proces worden de uitkomsten van reeds uitgevoerde onderzoeken zoals de diverse rekenkameronderzoeken, de bestaande visies en samenwerkingsverbanden betrokken.

De beoogde effecten van de koersbepaling Montferland zijn:

- Samen met elkaar brede instemming en betrokkenheid bij de uitgewerkte visie en missie tot stand te brengen, opdat gemeente, samenleving en maatschappelijke partners zich in onderlinge verbinding en afstemming inzetten voor het realiseren van de doelen en effecten en de maatregelen die daarbij horen.
  - Meerjarig duidelijkheid geven over de regionale positionering van Montferland, waarbij er gekozen wordt uit 1 van de 4 scenario's;
    1. Volledige samenwerking in de regio Achterhoek
    2. Volledige samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen
    3. Een hybride vorm: de zogenaamde schakelpositie van Montferland
    4. De in de raad op 2 juni jl. al op gehinte en door de gedeputeerde op 10 oktober jl. benoemde mogelijkheid van herindeling.
  - Het verbinden van 4 samenhangende vraagstukken namelijk de missie en visie van de gemeente Montferland, regionale samenwerking, bestuurskracht en samenspel tussen raad, college en organisatie.
-

Uitgangspunten proces Koersbepaling

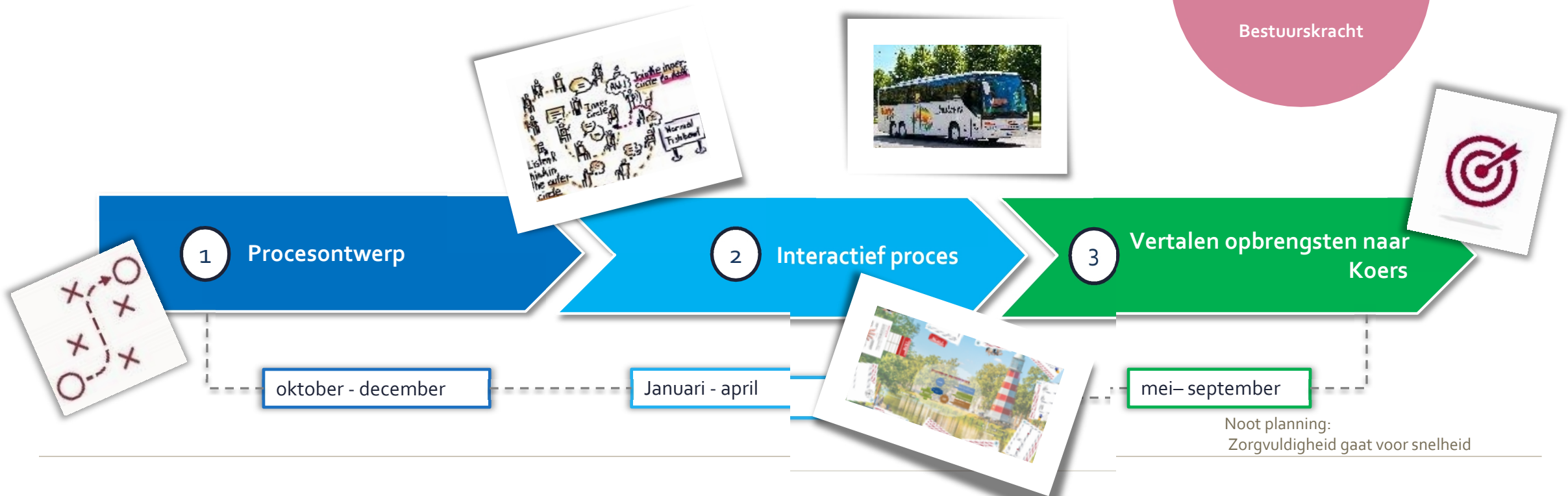
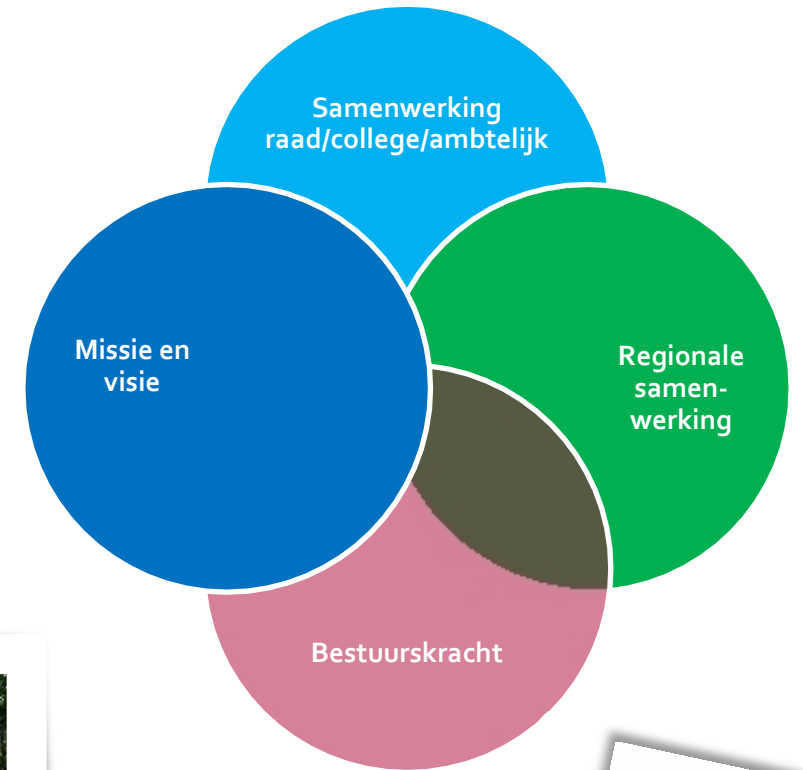
- Er is sprake van één proces voor de totale Koersbepaling: het proces en de inhoud van de missie en visie en de koersbepaling Regionale samenwerking wordt zoveel mogelijk met elkaar verbonden.
- We werken in co-creatie intern (raad, college en ambtelijke organisatie) en extern (stakeholders zoals ondernemers, regiogemeenten, de provincie, maatschappelijke partners en inwoners).
- Buiten wordt naar binnen gehaald, waarbij dit op een zo transparant mogelijke wijze wordt uitgevoerd.
- De koersbepaling wordt opgesteld in een gezamenlijk samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie.
- De provincie wordt betrokken bij de inhoud en het proces van de koersbepaling.
- Communicatie vindt plaats via de officiële kanalen.

Het procesvoorstel

Het proces bestaat uit 3 fases, het procesontwerp, het interactieve proces en het vertalen van de opbrengsten naar de Koers. Deze fases worden achtereenvolgend verder toegelicht.

Met deze aanpak wordt een verbinding gemaakt tussen de missie en visie van Montferland, regionale samenwerking, bestuurskracht en het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie, waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de kennis, ervaring en inzichten in de buitenwereld.

Fase 1: Procesontwerp	Oktober- december
Tijdsduur:	4 weken
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Concept procesvoorstel geschreven door Rijnconsult • Informele dialoogsessie met begeleidingsgroep, een afvaardiging raad, het college, een afvaardiging van de ambtelijke organisatie over proces, inventariseren relevante stakeholders, mogelijke criteria en doorspreken mogelijke procesopties. • Gesprek provincie ambtelijk. • Vertalen aangedragen punten in de verschillende sessies naar een definitief procesvoorstel. • Procesvoorstel bevat tevens kaders voor de op te stellen koersbepaling, bijvoorbeeld wat de verschillende samenwerkingsopties voor consequenties hebben (effecten voor inwoners, stakeholders, financiële consequenties, juridische consequenties, termijn uitvoerbaarheid, effecten bestaande samenwerkingsrelaties, bijdrage aan realiseren maatschappelijke effecten etc.). • Vaststellen in college
Het resultaat:	<p>Geconcretiseerd en gedragen proces koersbepaling, dat inzicht geeft in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer en op welke wijze de raad, het college, de organisatie, betrokken worden en welke invloed zij dan kunnen uitoefenen. • Wie de externe lokale stakeholders zijn, wanneer en op welke wijze zij betrokken worden en met welke invloed. • Wie de externe regionale stakeholders zijn, wanneer en op welke wijze zij betrokken worden en met welke invloed.

Fase 2: Interactief proces	januari– april (uitloop mei)
Tijdsduur:	20 weken
Activiteiten (alle van toepassing op zowel missie/visie als regionale samenwerking)	<ul style="list-style-type: none"> • Per inhoudelijk thema, Logistiek, Leven, Leisure en Landschap, minimaal 2 co-creatie sessies waarbij de relevante stakeholders (ondernemers, maatschappelijke partners, regiogemeenten, provincie, natuurorganisaties etc.) per thema worden uitgenodigd om de huidige situatie, trends en ontwikkelingen, ambitie en strategie in kaart te brengen. Deze sessies zijn te volgen voor raadsleden, collegeleden en ambtenaren, bijvoorbeeld via werkvorm 'vissenkom'. • Burgerpanel over Toekomstige Koersbepaling Montferland. • Ambtelijke organisatie: 'dialoogmapsessie' over de missie, visie en regionale samenwerkingspartners. • Beelden van Buiten: experts van buiten de regio's vragen om hun visie te geven op de gemeente en samenwerking (hoogleraar, burgemeester van buiten de regio, mensen uit de culturele, economische, ruimtelijke, sociale sector. Bustour langs de verschillende 'landmarks' van Montferland en korte presentaties over uitdagingen gemeente. • Extern regiogemeenten: In een vissenkomsessie kunnen de regiogemeenten vanuit de binnenste ring hun perspectief delen, waarbij in de buitenste ring de raads- en collegeleden kunnen luisteren en vragen kunnen stellen. • Raadsleden bellen/ gaan op bezoek bij raadsleden uit andere gemeenten voor hun perspectief. • Aanvullend op vissenkomsessie collegeleden bellen/ gaan op bezoek bij collegeleden uit andere gemeenten. • G1000 • Jeugd betrekken door jongerenraad te consulteren of via digitale instrumenten vragen om hun mening over de toekomstige Koers van Montferland. • Extern inwoners: Raadsleden, collegeleden gaan samen de markt op in verschillende kernen en dorpen om de mening van inwoners op te halen over hoe zij aan kijken tegen de regio: met wie voelen ze zich verbonden, waar zijn ze op gericht.
Het resultaat:	Inzicht in de verschillende perspectieven op regionale samenwerking vanuit de verschillende stakeholders zoals inwoners, maatschappelijke partners, ondernemers, regiogemeenten, provincie. Inzicht in de uitwerking van de inhoudelijke thema's voor de missie en visie van Montferland

Stakeholders en hun betrokkenheid in het traject (intern)

Gemeenteraad

- Besluit over proces en kaders
- Begeleidingsgroep uit de raad denkt mee over proces en reflecteert op besluitvormende documenten.
- Raadsleden zijn uitgenodigd voor alle sessies in de interactieve fase
- Na interactieve fase: dialoog over de resultaten
- Na dialoog: besluitvorming op basis voorstel college

College

- Doet voorstellen aan raad voor proces en kaders
- Twee leden lid begeleidingsgroep.
- Opdrachtgever aan extern bureau
- Collegeleden zijn uitgenodigd voor alle sessies en actief deelnemer op sessies die hun portefeuille raken
- Na interactieve fase: dialoog over de resultaten
- Voorstel aan raad over uitwerking visie, missie en samenwerkingskoers

Organisatie

- Deelname projectorganisatie
- Ondersteunt in het proces door aanleveren kennis, m.n. bij de L-workshops (zie verderop)
- Gemeentesecretaris lid begeleidingsgroep
- Dialoogmapsessie met gehele organisatie om kennis en ervaring op te halen
- Management participeert in dialoog over resultaten interactieve fase

Stakeholders (extern)

Inwoners

Maatschappelijke partners

- Maatschappelijke organisaties (corporatie, welzijn, cultureel, zorg, veiligheid)
- Ondernemers (industrie, horeca, middenstand, etc.)
- Belangenvertegenwoordigers

Regio, experts en buitenstaanders

- Anderen overheden (gemeenten, waterschap, samenwerkingsorganisaties)
- Experts & buitenstaanders (wetenschappers, gemeentebestuurders buiten de regio, etc.)

Provincie

- Adviserend lid begeleidingsgroep
- Uitgenodigd voor alle sessies
- Co-financier traject

Overzicht interactieve sessies naar doelgroep (*uitwerking hierna*>)

Inwoners

Burgerpanel,
Montferland spreekt.
Wijken en dorpen
Orientatie daily urban
systems
G-1000
'marktgesprekken'
door raadsleden en
collegeleden
Jongerendebat
(virtueel

Maatschappelijke
partners

Workshops Leven

Workshops Logistiek

Workshops Leasure

Workshops Landschap

Regio, experts en
buitenstaanders

- Beelden van buiten
- 'vissenkomsessie'
met regionale
bestuurders
- Raadsleden bellen/
bezoeken
raadsleden
- Eventueel
aanvullend op de
'vissenkomsessie'
collegeleden bellen/
bezoeken
collegeleden

Ambtelijke organisatie

Dialogomapsessie

Ook met college en raad
doen

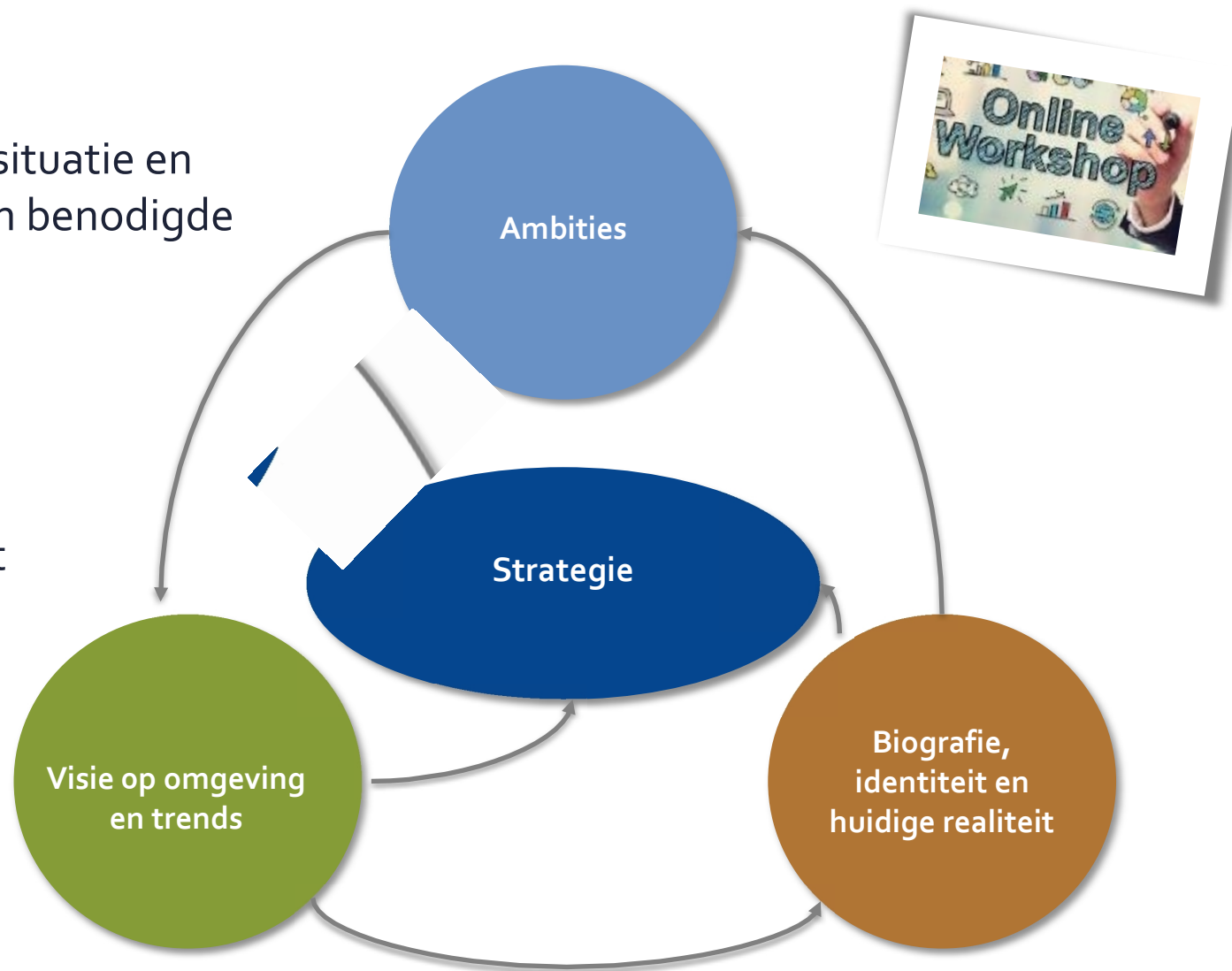
Betrekken inwoners op uitwerking visie en missie

Activiteiten

- BURGERPANEL
- G-1000: uit GBA 1.000 inwoners uitnodigen voor een gesprek over de visie en missie van Montferland
- Marktgesprekken: raads- en collegeleden gaan 'de markt op' met vragenlijst
- Jongerendebat: discussie met 14-18 jarigen over de toekomst van Montferland.

Workshops Leven, Logistiek, Leasure, Landschap ("de L-workshops")

- Per thema 2 workshops: verkennen huidige situatie en ontwikkelingen, ambities uitwerken, bepalen benodigde samenwerking (spartners)
- Uitgenodigd: relevante maatschappelijke partners (lokaal, regionaal), andere overheden, bedrijfsleven
- Bestuurlijk en ambtelijk
- Elke thema voorbereid ambtelijk/Rijnconsult
  - data-analyse, feiten en cijfers, wat doen we al, hoe gaat dat? O.a. daily urban systems
  - agenda neerzetten voor de verschillende workshops

Experts en buitenstaanders delen hun observaties met raad en bestuur Montferland

- Groep van 10-12 experts en buitenstaanders
  - *Bestuurders of gemeentesecretarissen uit andere regio's met vergelijkbaar profiel/vraagstuk*
  - *Wetenschappers uit de thema's Leven, Leisure, Logistiek, Landschap*
  - *Frisdenkers (cultuurhistoricus, museumdirecteur, kunstenaar, ...)*
- Ochtend: kennismaken met Montferland (bustour indien mogelijk, korte briefings door college van B&W)
- Middag: dialoog met bestuurders en raadsleden: wat is ze opgevallen? Welke adviezen hebben ze?

Betrekken regio en experts

- Raadsleden bellen/ bezoeken collega-raadsleden over hun opvattingen over Montferland (op basis van vragenlijst)
- Collegeleden bellen/ bezoeken collega- collegeleden over hun opvattingen over Montferland (op basis van vragenlijst).
- 'Vissenkomsessie' met regionale bestuurders: deze zitten in de eerste ring en hebben een begeleide dialoog over hun zienswijzen op Montferland. Raads- en collegeleden zitten in de tweede ring, luisteren en stellen vragen

Vooralsnog niet:

- Sessie op zoek naar de cultuur-historische ziel van Montferland (geschiedenis gebied, cultuurduiding), samen met lokale (en regionale) historici en 'kenners' van het gebied

Dialogmapsessie met ambtelijke organisatie

- Doel is het benutten van 'alle' kennis aanwezig in de ambtelijke organisatie
- Uitnodiging aan alle ambtenaren om mee te doen
- Dialogmap is een AO-poster (kan ook digitaal) met daarin geformatteerd een serie vragen die in groepen van 7 mensen wordt doorlopen
- De resultaten worden direct vastgelegd op de poster
- De conclusies worden gedeeld
- Dit ook doen met het college en de raad

Werkwijze en corona

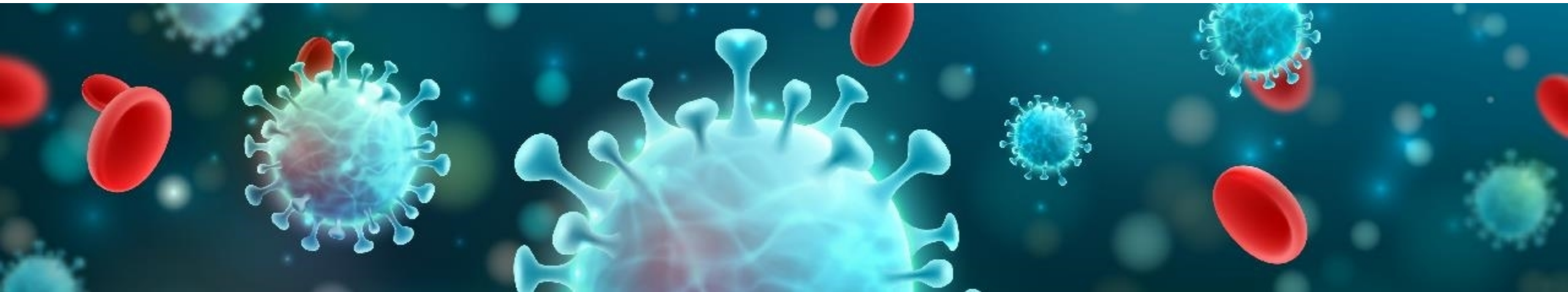
Wij zijn ervaren in het leveren van dienstverlening conform de corona richtlijnen. Mochten de restricties weer stringenter worden dan zijn er voldoende mogelijkheden om het proces door te laten gaan.

Digitaal:

- Online vergaderen via alle gangbare systemen
- Digitale tools voor dialoog en brainstormen
- Webinars met chatfuncties

Fysiek:

- Wij zien ook mogelijkheden zoals inspiratiewandelingen, of in grote (buiten) ruimten samen aan de slag te gaan.

Fase 3: Koersdocument	mei- september
Tijdsduur:	20 weken (effectief minder door zomerreces)
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Sessie 1 met raad, college en organisatie waarin de opbrengsten over de missie, visie en mogelijke samenwerkingspartners worden teruggekoppeld. • Sessie 2 met raad, college en organisatie waarin wordt verkend wat vanzelfsprekend is en wat mogelijke discussiepunten/dilemma's zijn en waarom dit dilemma's zijn. • Sessie 3 met raad, college en organisatie waarin de conclusies gezamenlijk worden opgesteld waarmee duidelijkheid ontstaat over de missie, visie en koersbepaling voor de regionale samenwerking zoals context, visie, ambitie en samenwerkingsarrangementen. (NB Nader te bepalen hoeveel sessies er nodig zijn) • Opstellen document koersbepaling, met daarin een uitgewerkte missie, visie en koersbepaling voor samenwerking door Rijnconsult. • Reguliere politiek-bestuurlijke besluitvormingsproces.
Het resultaat:	<p>Het document Koersbepaling, wat inzicht geeft in missie, visie, regionale samenwerking/regionale samenwerkingspartners. Het document is opgebouwd uit de huidige situatie, trends en ontwikkelingen, ambitie, strategie en bijbehorende samenwerkingsarrangementen, en noodzakelijk vervolgstappen om deze arrangementen te realiseren.</p>

Wat wordt er gevraagd van Montferland?

- Een stuurgroep met daarin de portefeuillehouder en ambtelijk opdrachtgever.
- Een projectgroep met daarin een ambtelijk strateeg, secretariële ondersteuning, communicatiemedewerker.
- Begeleidingsgroep met daarin een afvaardiging van de raad, het college en de ambtelijke organisatie (plus provincie).
- Medewerking van de diverse inhoudelijke betrokken medewerkers voor het aanleveren hun kennis en ervaring.
- Een efficiënte en tijdige planning van de diverse activiteiten.
- Het regelen van vergaderruimten, het maken van afspraken, facilitaire ondersteuning tijdens fysieke bijeenkomsten.
- Indien gewenst notuleren van de diverse sessies.

